

Goda relationer

**En vägledning om sexualitet, känslor och bemötande för
dig som arbetar i en LSS-verksamhet**

Petra Sundström, strateg
Omsorgsförvaltningen
2018-05-03

Varför?

”Föräldrar och personal kan vara överbeskyddande och bestämma över ens relationer”

”Personal säger att man inte får ha sex”

”Man är van att andra har rätt att bestämma över ens liv”

”Man tar för givet att om man har en funktionsnedsättning så har man ingen lust”

”Personalens privata liv och erfarenheter påverkar hur de bemöter brukare, exempel att de säger att vin och sex är fel”

”Boendet säger att man inte får vara ihop med någon på samma boende”

Därför!

- Studier i Sverige visar på att utvecklingsstördas sexualitet förnekas och att det råder osäkerhet och rädsla hos personal som arbetar inom LSS-verksamhet hur de ska hantera sexualitet hos personer med funktionsnedsättning.
- För att möjliggöra rätten till en god sexuell hälsa är det viktigt att personal, som ger funktionsnedsatta stöd i sin vardag, vågar och har kompetensen att bemöta brukares frågor kring sex- och samlevnad på ett professionellt sätt och att de enskilda blir respekterade och lyssnade på.

”Precis som man jobbar med att träna praktiska saker så behöver man träna på relationer, kroppspråk, signaler och gränser. Det är också en del av funktionsnedsättningen och är viktigare för ett bra liv än att kunna handla själv.”

FN:s konvention

- År 2008 skrev Sverige under FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Konventionen understryker rätten till en god sexuell hälsa och att personer med funktionsnedsättningar ska ha rätt att på samma sätt som andra ingå i personliga förbindelser, äktenskap, familj och föräldraskap.
- I december 2016 antog kommunfullmäktige *Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning*. Ett övergripande mål är att alla personer med funktionsnedsättning och deras närstående ska ges det stöd som behövs för ett välfungerande vardags- och familjeliv. Prioriterat delmål för omsorgsnämnden är att personer med funktionsnedsättning ska ges det stöd och råd som behövs för att efter önskemål leva ett så självständigt liv som möjligt med respekt för privatlivet.

Vägledning - Goda relationer

- En vägledning om sexualitet, känslor och bemötande (Malmö; Fråga lyssna var intresserad)
- Utgör ett normerande dokument
- Ett led i Uppsala kommuns program för full delaktighet.
- Riktat sig till personal i LSS-verksamheter bostad med särskild service, korttidsvistelse, daglig verksamhet och personlig assistans.
- Öka kompetens och kunskap i verksamheter
- Gemensam plattform
- Professionellt och normkritiskt förhållningssätt

Alla verksamheter ska ha en öppen, tillåtande och fördomsfri atmosfär!

Vägledningens upplägg och innehåll

- Vad är sexualitet?
- Varför arbeta med sexualitet?
- Hur kan ett arbete med sexualitet bedrivas?
- Information om bl.a
 - sexuell hälsa, olika sexualiteter, kön, genus och normer
 - sexualitet och funktionshinder, sexualitet och ålder, föräldraskap och önskan om barn,
 - sexuellt våld, sex mot ersättning,
 - förhållningssätt och normkritik,
- Övningsexempel att arbeta med i personalgruppen
- Tips på resurser

PLISSIT- modellen. Stöd på olika nivåer

P: Grundläggande nivå, handlar om att skapa en öppen omgivning och en tillåtelse kring sexualitet generellt

LI: Begränsad information om kroppen, känslor, partners, sex, gränssättning, hur man skyddar sig mot sexuellt överförbara sjukdomar och/eller graviditeter mm

Permission given
Tillåtelse att tala

Limited Information
Begränsad information

Specific Suggestions
Specifika råd

Intensive Therapy
Terapi

SS: Förslag och stöd med fokus på lösningar kopplat till den enskildes specifika behov, önskemål och förutsättningar. Ofta yrkesverksam eller att personal tar hjälp av sexologisk handledning

IT: Stöd, information och rådgivning av terapeut